ואחד שינוי מַקום א"צ לברך מיתיבי אישינוי

מקום צריך לברך ישינוי יין אין צריך לברך

תיובתא דרבי יוחגן תיובתא יתיב רב אידי

בר אבין קמיה דרב חסדא ויתיב רב חסדא

וקאמר משמיה דרב הונא יהא דאמרת שינוי

מקום צריך לברך לא שנו אלא יימבית לבית

אבל ממקום למקום לא א"ל רב אידי בר אבין הבי תנינא לי' במתניתא דבי רב הינק

ואמרי ליה במתניתא דבי בר הינק כוותיך

ואלא רב הונא יימתניתא קמ"ל רב הונא

ממתניתא לא שמיע ליה ותו יתיב רב חסדא

וקאמר משמיה דנפשיה הא דאמרת שינוי

מקום צריך לברך לא אמרן אלא בדברים

שאין מעונין ברכה לאחריהן במקומן אבל

דברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומן אין

צריך לברך מאי מעמא לקיבעא קמא הדר

ורב ששת אמר אחד זה ואחד זה צריד

לברך מיתיבי יבני חבורה שהיו מסובין

לשתות ועקרו רגליהן לצאת לקראת חתן

או לקראת כלה כשהן יוצאין אין טעונין

ברכה לְמפּרע כשהן חוזרין אין מעונין

ברכה לכתחלה בר"א שהניחו שם זקן

או חולה אבל לא הניחו שם לא וקן ולא חולה

כשהן יוצאין מעונין ברכה למפרע כשהן

חוזרין מעונין ברכה לכתחלה מדקתני

עקרו רגליהן מכלל דבדברים המעוניו

ברכה לאחריהן במקומן עסקיגן ומעמא

דהניחו שם זקן או חולה הוא דכשהן יוצאין

אין מעונין ברכה למפרע וכשהן חוזרין

אין מעונין ברכה לכתחלה אבל לא הניחו

שם זקן או חולה כשהן יוצאין מעונין ברכה

למפרע וכשהן חוזרין מעונין ברכה לכתחלה

קשיא לרב חסדא אמר רב נחמן בר יצחק

אלא מבית לבית אבל מפינה לפינה לא כל"ל רש"א,

ג) [ר"ה ח. כתובות יז:], ד) [שבת יט: וש"נ],

ה) [ברש"י שבאלפס ליתא],

"ג א ב מיי פ"ד מהל ברכות הלכה ג וה׳ סמג עשין כז טוש״ע או״ח סימן קעח סעיף א: ג [מיי שם הלי ט]: יד ד מיי שם הלכה :ז מעיף בש מעיף נ

רבינו חננאל

אמר ר' יוחנן אחד שינוי יין ואחד שינוי מקום אין צריך לברך. ואיתותב ר״י ונדחה. אמרי משמיה דרב הונא הא דאמר שנוי מקום לפנה לא. ואסיקנא הכי . תנינא לה במתניתא דבי בר הינק. ומתמהינן וכי רב מתניתא אתא הונא מתניתא אתא לאשמעינן. אלא כי הא דרב חסדא דאמר שנוי מקום צריך לברך ברכה אחרת, לא אמרן אלא בדברים שאין טעונין . ברכה ראשונה. והיא ברכת הזימון. לאחריהן במקומן. [אבל דברים הטעונים . ברכה לאחריהן במקומן] אם הלך למקום אחר וטעם שם עראי, אין צריך שם לברך מאי טעמא לקבעיה הדר. ורב ששת אמר אחד זה ואחד זה צריך לברך ברכה במקום שהלך ואחר בו כו במקום שהיק ואותב כך יטעום שם. ואותבינן על רב חסדא מיהא דתניא עקרו רגליהם לצאת לקראת חתן וכלה ברכה למפרע על מה בתחלה. בד"א בזמן שהניחו שם זקן או חולה ודעתן לחזור אליהם, אבל אם לא הניחו שם אדם כשיוצאין טעונין המזון למפרע, וכשחוזרין טעונין ברכת וכשחחרין טעונין ברכת המוציא לכתחלה. ודייקינן מדקתני עקרו מכלל דבדברים שהן מין דגן שטעונין ברכה לאחריהן במקומן עסקינן, דאפילו ב״ה דאמרי מברך באיזה מקום שנזכר, לא אמרו אלא מי שהחזיק בדרך שחזרתו למקום שאכל היא מרנה. אבל אם לא החזיק בדרך, וכ״ש מי שאינו עומד בדרך שאפי' ב"ה מודו דאינו מברך אלא במקום שאכל. וטעמא רהניחו שם זקז או חולה. אבל לא הניחו שם זקן או חולה צריך לברך ואע"ג דהדר לקבעיה, קשיא לרב

אלא בדברים שאין מעונין ברכה לאחריהם במקומן. פירש רשנ״ס כגון מים ופירות שאין לריכין אחריהם ברכה חשובה מעין שלש ומה"ט א"ל לברך במקומן הלכך עמידתו זו היא גמר סעודתו והך סעודה אחריתי היא ולריך לברך בחחלה אבל דברים הטעונין

ברכה לאחריהם במקומן כגון יין וכל ז' מינין לקיבעה קמה הדר והה דתנן ברכות (דף נא.) מי שאכל ושכח ולא בירך לכתחלה לריך לברך במקומו בכל ז' מינים מיירי וברייתה דמייתי בסמוך לא גרסינן לשתות יין מדמדקדק הגמ' דאיירי בדברים הטעונים ברכה לאחריהם במקומן מדקתני עקרו ולא דייק מדקתני יין שהוא מז' מינין אבל בברייתה דתניה כוותיה דרב חסדה גרסי' יין ומיהו קשה דאי הוה יין בכלל דברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומן ה"כ אמאי איתותב ר' יוחנן לעיל דרבי יוחנן איירי ביין דאמאי דקאמר ר' יוחנן אף ידי יין נמי ינאו קאמר ואודא ר' יוחנן לטעמיה דאמר שינוי מקום א״ל לברך א וברייתא איירי בדברים שאין טעונים ברכה לאחריהם במקומן ועוד דא"כ פליג רב חסדא בארב ושמואל דאמרי לעיל ידי יין לא יצאו ולכאורה משמע דלא פליג אלא עם רב ששת ג עוד קשה דאמר בירושלמי ס"פ כינד מברכין היה אוכל במזרחה של תאנה ובא לו במערבה לריך לברך אלמא בז׳ מינין נמי שינוי מקום לריך לברך ודוחק לומר דאתיא כרב ששת שאין הלכה כמותו לכך נראה דיין וכל ז' מינין לא הוו בכלל דברים הטעונין ברכה לאחריהם במקומן אלא פת וכל מיני פת שמברכין עליו המוליה הו שמא כל מיני מזונות שיש בהם מה׳ מינין הוו בכלל דברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומן ד ולהאי פי׳ נמי לא גרסינן בברייתה דבסמוך לשתות יין ולא בדתניא כוותיה דרב חסדא דבפת או בה' מינין מיירי מדקתני עקרו וכן הלכה בכל דבר חוץ מפת ומיני מזונות שהם מחמשת מינין א"ל ברכה אחריהם במקומן ושינוי מקום לריך

לברך בהם ושינוי מקום היינו אפי׳ בחד בית כמו מאיגרא לארעא או מחדר לבית אבל מפינה לפינה לא ולכל הפירושים אם הלך באמלע סעודה למקום אחר יכול לשתות יין או מים בלא ברכה דכיון שהוא בתוך הסעודה לקיבעיה קתא הדר: בשהן יוצאין מעונין ברבה למפרע בו'. משמע היכא דאיכא היסח הדעת לא סגי שיברך ברכת המוליא אלא לריך שיברך ברכת המזון וא"כ הא דאמר לקמן (דף קג:) כיון דאמר הב וניבריך איתסר לכו למישתי היינו עד שיברך ברהמ"ז וכן משמע בכילד מברכין (ברכות דף מב) דקאמר רבה ורבי זירא הוו אכלי סליקו תכא מקמייהו אייתי להו ריסתנא רבה אכל ורבי זירא לא אכל א"ל לא סבר לה מר סילק אסור מלאכול א"ל אנא אתכא דריש גלותא סמיכנא והשתא אם לא היה לריך לברך בהמ"ז למה לא אכל " ויש לדחות דאותו מאכל היה מעורב בו לחם והיה לו טורח ליטול ידיו ולברך המוליא והא דקאמר הכא טעונין ברכה למפרע היינו משום שמא ישהו מלחזור עד שירעבו ואז לא יוכלו לברך ברהמ"ז כדאמר באלו דברים (שם דף נא:) ומיהו אם יצאו ולא בירכו למפרע כשיחזרו לא יברכו רק ברכת המוציא ותדע דאם לעולם טעונין ברכה למפרע אמאי אינטריך לאשמעינן כשהן חוזרין דמברכין ברכה לכתחלה פשיטא כיון דלעולם מברכין למפרע והא דאמר בשמעתין שינוי מקום לריך

א"ל לברך. שניה על היין: ממקום למקום. מבית לעליה: בדברים שאין טעונים ברכה לאחריהם (א). כגון מים או פירות שאין טעונים ברכה חשובה בפני עלמן הי (כגון שבעת המינים) דודאי כיון דעמד והלך למקום אחר עמידתו זו היא גמר סעודתו והך סעודה אחריתי

היא ולריך לברך בתחלה: אבל דברים הטעונים ברכה לאחריהם במקומן. כלומר ברכה חשובה בפני עלמו כגוו שבעת המינין הואיל ולא בירך אחריהן ועמד לילך למקום אחר לסעוד על (כ) קביעות הראשון הלך לברך אחריהם ברכה אחת על שתיהן ולפניהם נמי אין לריך לחזור ולברך: לקיבעיה קמא דעת קעודה הדר. כלומר על הראשונה הוא אוכל עכשיו לסיים סעודתו: אחד זה ואחד זה. בין שטעונין ברכה לאחריהן במקומן בין שאינן לריכין: כשהן יולאין אין טעונין ברכה למפרע. כלומר לברך ברכה של אחריהן הואיל ועמידין לחזור: ה"ג בד"ח כו' ולח גרם בהח רבי יהודה: מדקתני עקרו מכלל דבדברים הטעונין כו'. דעקירות (ג) משמע משום מהירות חתן וכלה הן נעקרין אבל אם לא כן עדיין היו לריכין לעמוד ולברך ברכה שלאחריהם:

> מאן רשב"ם

ואחד שינוי מקום. לכל דבר הנאכל אם אכל ממנו במקום זה וחוזר ואוכל במקום אחר א"ל לברך שניה וכגון שלא היה לו היסח הדעת בינתים: שינוי מקום לריך לברך. כרב ושמוחל דאמרי ידי יין לא יצאו ותיובתא דרבי יוחנן: ה"ג במסני' דבי רב הינק כוומיך ומו ימיב רב חסדה וקחמר משמיה דנפשיה ולא גרסי׳ מתני׳ אתא לאשמועי'. ושיבוש גמור הוא שכן הוא שיטת הגמרא להשמיענו האמורא דבר המפורש בברייתה דזימנין שחין הכל בקיאין בברייתא וגם האמורא עלמו זימנין דלא ידע לה לההיא ברייתא עד דמייתי ליה סייעתא מיני׳. ולפי שראו דיתיב רב חסדא וקאמר

משמיה דנפשיה וטעו לומר מכלל שחזר בו ממה שאמר למעלה משמיה דרב הונא והגיהו בספרים קושיא זו ואינה אלא שני דברים אמר רב חסדא בההיא ברייתא חדא משמיה דרב הונא וחדא משמיה דנפשיה: בדברים שאינן טעונין ברכה לאחריהן במקומן. כגון מים או פירות שאינן טעונין ברכה חשובה בפני עלמם אלא בורא נפשות רבות הלכך א"ל לברך במקומן אחריהן דודאי כיון דעמד והלך במקום אחר עמידתו זו היא גמר סעודתו והך סעודה אחריתי היא ולריך לברך בתחלה: אבל דברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומן. כלומר ברכה חשובה בפני עלמן (והלכך) לריכין במקומן כגון שבעת המינין דאית בהו ברכה אחת מעין שלש הואיל ולא בירך אחריהן והלך במקום אחר לסעוד על דעת קביעות הראשונה הלך לברך ברכה אחת על שתיהן ולפניהן נמי א"ל לחזור ולברך. מהכא שמעינן דהא דתנן (ברכות דף נא:) מי שאכל ושכח ולא בירך ב"ש אומרים כו' ושמעינן מינה דלכתחלה לריך לברך במקומו בשבעת המינין מיירי דאיכא כעין ברכת המזון ברכה אריכתא וחשיבותא מעין שלש: ל**קיבעיה**. קמה הדר. כלומר על דעת סעודה הראשונה הוא אוכל עכשיו לֹסִיים סעודתו. וא״ת אמאי אותיבניה לרבי יוחנן מהך ברייתא תיובתה הה איכה לתרוצי ברייתה כרב חסדה בשחינן טעונין ברכה

לברך לאחריהן במקומן ומילמיה דרבי יוחנן בשטעונין והלכך אין לריך לברך ליכא לתרוצי הכי דרבי יוחנן סתמא קאמר שינוי מקום אינו צריך לברך בכל דבר הנאכל קאמר מדלא פירש שהאמורא יש לו לפרש דבריו יותר מן הברייתה ועוד יודעין היו האמוראין שהשיבו מההיא ברייתא לרבי יוחנן דבכל מקום קאמר רבי יוחנן שינוי מקום אינו לריך לברך אבל הברייתא שקדמה להם הרבה יש להם לפרש כן וכן: אחד זה ואחד זה. בין שטעונין ברכה לאחריהן במקומן בין שאינן טעונין שאינן משבעת המינין: שהיו מסובין לשחות ועקרו רגליהן כו' גרסינן ולא גרסי יין: כשהן יולאין אין מעונין ברכה י" לאחריהן למפרע. כלומר לברך ברכה שלאחריה הואיל ועתידין לחזור: ה"ג בד"א כו' ולא גרסי׳ בהא רבי יהודה: מדקסני עקרו מכלל דבדברים העעונין כו'. דעקירות משמע דמשום מהירות חתן וכלה הן נעקרין אבל אם לא כן עדיין יהודה: מדקסני עקרו מכלל דבדברים העעונין כו'. דעקירות משמע דמשום מהירות חתן וכלה הן נעקרין אבל אם לא כן עדיין היו צריכין לעמוד ולברך ברכה שלאחריהן: קשיא לרב חסדא. דאילו לרב חסדא אפילו לא חזרו למקומן אלא גמרו סעודתן במקום אחר אין לריך לברך תחלה הואיל ועדיין לא בירך אחריהן והכא מוכח דאפילו חזרו למקומן הראשון לריך לברך תחלה:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה בדברים וכו" לאחריהן במקומן כגון מים: (ב) ד"ה אבל וכו׳ לסעוד על דעת קביעות: (ג) ד"ה מדקתני וכו׳ דעקירה משמע וכו׳ מחלה ד"ה כשהן יולאין אין טעונין ברכה למפרע כל"ל

מוסף רש"י

שינוי מקום. ינא מכאן והלך לבית אחר והביאו לו יין (ברכות נט:). שינוי שתה יין בסעודה יאו לו יין אחר טוב מן הרחשון, אין צריך לברך. נורח פרי הגפן

מוסף תוספות

א. [ו]מאן לימא לן דלאו דוקא כי היכי דנותיב עליה בינתא. מי' הר"ן. ב. אכל רבותיו. מוס' ל"פ. ג. דהוה בר פלוגתיה. מיר' ביוגוריו: עוט יאלו ט. ד. [דהיינו] כל דבר שאדם קובע סעודתו עליו בין שמברכיז אחריו שלש ברכות או ברכה אחת מעין ברכות או ברכה אחת מעין שלש. חי' רכינו דוד. ה. כיון דלא בעי ברכת המזון אלא ברכה שבתחלה. תוס' חולין פו: ו. עצה טובה קמ"ל. שס.